

TERAPEUTICKÉ A KOREKTÍVNE CVIČENIA (TKC)

1 hodina týždenne = 33 vyučovacích hodín ročne

1. Charakteristiku predmetu, jeho význam v obsahu vzdelávania

Vyučovací predmet Terapeutické a korektívne cvičenia (ďalej TKC) je novým špeciálnym voliteľným predmetom Školského vzdelávacieho programu ZŠ Jána Amosa Komenského Čadca pre žiakov s poruchou aktivity a pozornosti a s poruchami správania a je určený pre žiakov špeciálnych tried, špecializovaných tried/skupín a začlenených žiakov ZŠ so zdravotným znevýhodnením. Bol spracovaný na základe odporúčaní Rámcového obsahu vzdelávania voliteľného predmetu TKC Štátneho vzdelávacieho programu pre primárne a nižšie sekundárne vzdelávanie ISCED 1, ISCED 2 pre žiakov s poruchou aktivity a pozornosti.

Rámcový obsah vzdelávania predmetu TKC je prílohou vzdelávacích programov pre žiakov so ŠVP, ktorý je vykonaním § 6 ods. 1 a § 94 ods. 2 zákona č. 245/2008 Z. z.. Rešpektuje strategické ciele a zámery našej školy možnosťou profilovať sa ako základná škola, ktorá vychádza v ústrety potrebám žiakov so zdravotným znevýhodnením.

Počet vyučovacích hodín v týždni je daný rámcovým učebným plánom (ďalej len UP) v príslušnom vzdelávacom programe pre deti a žiakov so zdravotným znevýhodnením schváleným Ministerstvom školstva SR, alebo Individuálnym vzdelávacím programom začlenených žiakov školy.

Predkladaný dokument TKC je návodom na výsostne individuálne realizovanie postupu v procese intervencie do oblasti rozvoja osobnosti a špecifických funkcií u žiakov. Výskum i prax v oblasti neurofyziológie, psychológie, špeciálnej pedagogiky a liečebnej pedagogiky prinášajú neustále nové poznatky. Špeciálny pedagóg je povinný aktualizovať svoje vedomosti z odbornej literatúry i vzdelávacích podujatí a zavádzať ich podľa vlastného uváženia do svojej práce. Podrobnejšie postupy je možné čerpať z odbornej literatúry a konzultáciami s inými odborníkmi.

Rámcové učebné osnovy sú široko koncipovanou otvorenou normou intervencie, ktorá kladie zodpovednosť na špeciálneho a liečebného pedagóga pri výbere diagnostických a terapeutických metód a postupov. Zdravotné znevýhodnenie žiakov má individuálny charakter, individuálny rozsah klinického obrazu porúch a okrem špecifických ťažkostí sa vyskytujú aj perцепно-motorické deficity, viacnásobné diagnózy a problémy.

Cieľom vyučovania predmetu vo výchove a vzdelávaní žiakov s poruchou aktivity a pozornosti je rozvoj osobnosti použitím metód a postupov, na základe ktorých sa naučia lepšie zvládať subjektívne záťažové situácie, zmiernovať impulzivitu, agresivitu, pozitívne ovplyvňovať krátkotrvajúcu pozornosť a nízku frustračnú toleranciu, čo im umožní sociálne prijateľným spôsobom sa začleniť do domáceho prostredia, skupiny spolužiakov v škole a vrstovnickej skupiny v širšom sociálnom prostredí. Na hodinách predmetu sa žiak vedie k tomu, aby sa primerane, podľa svojich schopností, naučil poznávať sám seba, uvedomovať svoje city a pocity, komunikovať s ľuďmi vo svojom okolí.

V rozvoji osobnosti žiaka sa predmet zameriava predovšetkým na:

- rozvoj sociálnych zručností, podporu procesov seba výchovy, budovanie aktívneho vzťahu dieťaťa k osobnému rastu
- podporu a pomoc pri plnení vývinových úloh
- kultivovanie sociálneho fungovania dieťaťa zvýšením sociálnych kompetencií
- stimulovanie procesov sociálneho učenia

- konfrontáciu vlastných skúseností a vedomostí v rámci skupiny a v porovnaní so sociálnymi normami
- rozvoj pozitívnych sociálnych interakcií, vplyv skupinových procesov na vývin jednotlivca
- korektívnu skúsenosť interakcie s dospelým v atmosfére dôvery a prijatia

Ciele a obsah predmetu TKC sú preto konkrétne závislé od výsledkov špeciálnopedagogickej diagnostiky každého jednotlivého žiaka. Z toho dôvodu môžu existovať pre tento predmet len rámcové učebné osnovy.

Špeciálny pedagóg na začiatku školského roku na základe :

- výsledkov špeciálnopedagogickej diagnostiky, prípadne rediagnostiky
- zvolených terapeutických metód a postupov
- a rámcových učebných osnov

vypracuje **individuálny plán špeciálnopedagogickej intervencie pre každé dieťa** na určité obdobie. Časovo-tematické plány preto nie sú potrebné a ich dodržiavanie by bolo nereálne.

Obsah predmetu je rámcový. Realizácia jednotlivých tém sa prispôbuje aktuálnej vzorke žiakov, ich schopnostiam, špeciálnym výchovno-vzdelávacím potrebám a problémom v triede. Predmet je z tohto hľadiska možno aplikovať tak u žiakov s poruchou aktivity a pozornosti, ktorí sa vzdelávajú začlenené v bežnej triede základnej školy, v špeciálnej triede ako aj pre žiakov s poruchou aktivity a pozornosti s mentálnym postihnutím v špeciálnej základnej škole.

K vymedzenému obsahu budeme pristupovať ako k otvorenému systému, čo znamená, že učivo je možné dopĺňať či redukovať. Jednotlivé osnovné heslá plnia funkciu námetov na jednotlivé hodiny, čiže učiteľ si zvolí také, ktoré podľa jeho názoru sú potrebné pre žiakov z aspektu ich praktického významu pre reedukáciu. Takto štruktúrovaná osnova vytvára dostatok priestoru pre iniciatívu učiteľa z hľadiska obsahu i rozsahu.

Vyučujúci špeciálny pedagóg rozhoduje o spôsobe riadenia vyučovacieho procesu a usiluje sa o dosiahnutie optimálnych výsledkov.

Prístupom k žiakom, voľbou aktivizujúcich organizačných foriem práce, stimulovaním myšlienkovvej, motorickej a rečovej činnosti žiakov pomocou podnetne sformulovaných úloh, uplatňovaním individuálneho prístupu (napr. ukladaním úloh rôzneho stupňa náročnosti jednotlivcom alebo skupinám žiakov podľa ich úrovne) vyučujúci prispieva k tomu, aby žiaci mali po kladne hodnotených výkonoch pocit spokojnosti a úspechu a tak sa podporila ich poznávací aktivita v predmete.

Na zistenie toho, či sme dosiahli ciele, zvolíme také formy kontroly, ktoré umožňujú zistiť, na akej úrovni sú žiaci schopní riešiť konkrétne úlohy.

Daný rámcový obsah je vhodný pre 1. a 2. stupeň základnej školy, resp. špeciálnu základnú školu. Uvedené témy možno čerpať z priloženej literatúry.

Obsah je zároveň otvorený, jednotlivé tematické celky je možné aktuálne doplniť o ďalšie z iných literárnych odborných zdrojov, resp. jednotlivé témy je možné rozšíriť o nadväzné témy.

2. Rozvíjajúce ciele, proces

Cieľom predmetu TKC je podporiť rozvoj špecifických funkcií žiakov, sociálna a edukačná adaptácia a integrácia žiakov so zdravotným znevýhodnením do edukačného procesu bežnej základnej školy, odstrániť alebo aspoň zmierniť narušenie individuálnych schopností a eliminovať edukačné nedostatky, ktoré z nej vyplývajú.

Cieľom špeciálnopedagogickej reedukácie je odstrániť alebo aspoň zmierniť, eliminovať edukačné nedostatky, ktoré z poruchy a znevýhodnenia vyplývajú. Sekundárnym cieľom TKC je prevencia vzniku porúch správania ako následku neúspechu v komunikácii a v osvojovaní si gramotnosti. V širšom meradle podporuje TKC sociálnu a edukačnú adaptáciu a integráciu žiakov do spoločnosti. Čiastkové ciele a obsah predmetu TKC vychádzajú z psychologickkej, špeciálnopedagogickej a logopedickej diagnostiky.

Okrem vlastného biologického vývinu dieťaťa sa na dosiahnutí žiadúcej úrovne psychických a sociálnych funkcií podieľa aj vhodné výchovné pôsobenie, ktoré pomáha odstrániť nerovnomernosti a nedostatočnosť jednotlivých oblastí psycho-motoriky. Tam, kde nestačí bežnou formou rozvíjať jednotlivé funkcie detí - v niektorých prípadoch vývoj neprebíha celkom rovnomerne - je treba s dieťaťom pracovať zamerane.

Rozvíjanie sociálnych schopností nepochybne úzko súvisí s vývinom vnímania, predstáv, motoriky, pamäti, pozornosti, myslenia a subjektívneho vnímania sociálneho prostredia dieťaťa. Preto terapeutické postupy a metódy musia mať širší záber a TKC sa má orientovať na celý komplex sociálneho fungovania.

Obsah špeciálnopedagogickej reedukácie musí byť v súlade so sociálnymi, mentálnymi a komunikačnými schopnosťami dieťaťa, bez ohľadu na fyzický vek. Oblasti stimulácie sú uvedené v nasledujúcej časti aj s cieľmi pre jednotlivé oblasti. V procese reedukácie vychádza špeciálny a liečebný pedagóg z dostupných odborných materiálov a najmä z pracovných listov, ktoré si aktuálne vytvára.

Oblasť, v ktorých je treba pripraviť rozvíjajúce a reedukačné cvičenia je mnoho. Nedajú sa síce celkom oddeliť, veľmi často sa prekrývajú (napr. schopnosť dlhotrvajúcej pozornosti nepochybne ovplyvní dieťa pri dokončení danej úlohy), napriek tomu ich môžeme zámerne cvičiť. Preto sme pristúpili k zvolenému modelu vyučovacieho predmetu. Cieľom tohto nášho modelu hodín – cvičení je nielen odstrániť deficity a zaostávanie detí, ale aj prebudiť ich záujem o školskú prácu striedaním metodických postupov, obmieňaním a dopĺňaním nových metód práce, do výučby zapájať všetky zmysly, čiže multisenzorické vyučovanie, k čomu prispieje aj veľký rozsah špeciálnych pomôcok a drobných pomôcok zhotovených učiteľom, ktorými je vybavená špeciálna učebňa.

Voliteľný predmet TKC môže vyučovať učiteľ, ktorý získal vysokoškolské vzdelanie v niektorom zo študijných odborov – liečebná pedagogika, pedagogika psychosociálne narušených, špeciálnopedagogické poradenstvo, vychovávateľstvo so špecializáciou pedagogika emocionálne a sociálne narušených a dodatočne absolvoval výcvik v skupinových prácach s deťmi, alebo v reedukačných technikách, alebo sociálno-psychologický výcvik, alebo psychoterapeutický výcvik. Predmet terapeutické a korektívne cvičenia je možné viesť v spolupráci so školským psychológom, resp. so psychológom z centra pedagogicko-psychologického poradenstva alebo centra špeciálno-pedagogického poradenstva, s ktorým škola spolupracuje. Na vyučovaní predmetu môže byť spolu s učiteľom – liečebným pedagógom, resp. špeciálnym pedagógom prítomný aj psychológ.

Pri vyučovaní predmetu sa pracuje s celou triedou. Na prvej hodine je potrebné určiť pravidlá, ktoré sú platné počas celého vyučovania predmetu. Na efektívnu aplikáciu predmetu je potrebné vytvoriť atmosféru otvorenosti a dôvery.

Pre vyučovanie budú vytvorené skupiny zo žiakov viacerých ročníkov 1. stupňa ZŠ alebo 2. stupňa ZŠ a vyučovať predmet ako voliteľný v rámci individuálneho vzdelávacieho programu.

- Vzhľadom na to, že cieľ a obsah predmetu je zameraný na výhradne individuálny reedukačný a liečebný význam predmetu podľa druhu a stupňa zdravotného znevýhodnenia každého žiaka, nie je možné stanoviť ani záväzné a presné výkonové štandardy a ani postupovať podľa doterajších zaužívaných postupov v hodnotení a klasifikácii, takže nemôžu byť zaznamenané v nasledujúcich tabuľkách.

Pri vyučovaní predmetu nie je nutné dodržiavať časovú následnosť tematických celkov a tém tak, ako sú uvedené v učebnom obsahu. Rovnako nie je nutné prebrať celý obsah predmetu počas jedného školského roka. K jednotlivým témam je možné sa vracieť v priebehu školského roka podľa aktuálnej potreby. Predmet je možné aplikovať vo všetkých, alebo len v niektorých ročníkoch. Pri opakovanom preberaní tematických celkov a tém v jednotlivých ročníkoch sa obsah rozširuje a rozvíja primerane vekovým schopnostiam žiakov a aktuálnej situácie z hľadiska problémov správania žiakov v triede. Témy označené ako tematická skupina sú zamerané aj na získavanie poznatkov o danej téme, teda obsahujú aj vzdelávací prvok. Okrem toho sú všetky témy (teda aj tematické skupiny) zamerané hlavne na rozvoj osobnosti a správania žiaka v súlade s hore uvedenými cieľmi. Majú teda charakter výchovy, prevýchovy, korekcie správania, obsahujú prvky terapie, psychoterapie.

1. krok:

Vstupná špeciálnopedagogická diagnostika nových žiakov, prípadne rediagnostika na začiatku každého školského roka.

Odporúčané metodiky:

- Test kognitívnych operácií - TEK0
- Deficity čiastkových funkcií, diagnostika (Sindelar B.; Psychodiagnostika, 1998)
- Škála rizikového správania žiaka – T-184 (Psychodiagnostika)
- Škálový dotazník školského správania žiaka – T - 184
- Sociometrické dotazníky a sociogramy
- Iné (dotazníky a prieskumy zamerané na prevenciu negatívnych javov a prejavov správania)

2. krok:

Stanovenie cieľov stimulácie podľa výsledkov diagnostiky

3. krok:

Odporúčaný obsah stimulácie

RÁMCOVÝ OBSAH

Oblasť stimulácie	Ciele stimulácie	Obsah stimulácie	Metódy a formy práce
1 Problémové správanie a jeho korekcia	1.1 Identifikácia a uvedomenie si podielu jednotlivých faktorov podmieňujúcich problémové správanie dieťaťa : 1.2 Hľadanie možností a posilnenie motivácie k zmene tých foriem správania, ktoré mávajú negatívne dôsledky :	<ul style="list-style-type: none">• Koláč aktuálnych problémov;• Koláč dôvodov, ktoré vedú k problémovému správaniu a určenie oblasti s najvyšším podielom vlastného pričinenia, možností vlastnej korekcie;• Využitie spätnej väzby od iných, výmena skúseností z podobných situácií.• Osobný plán - čo je môj cieľ;• čo sa dá urobiť najskôr;• kto si to všimne prvý;• 5 prianí;• Jama.	<ul style="list-style-type: none">▪ individuálna práca so žiakom;▪ skupinová práca so žiakmi;▪ rozhovor so žiakom;▪ písomné a grafické pracovné listy;▪ diagnostické testy;▪ relaxačné techniky▪ brainstorming▪ arteterapeutické a muzikoterapeutické techniky

	<p>1.3 Závislosti – tematická skupina:</p> <p>1.4 Záškolenie - tematická skupina:</p> <p>1.5 Krádeže – tematická skupina:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • mýty o drogách; • šnúrka, ako demonštrácia vzniku závislosti; • Nedokončené vety; • príbehy – identifikácia rizikového správania; • nacvičovanie odmietania. <ul style="list-style-type: none"> • diskusia o osobných skúsenostiach; • identifikácia príčin; • dôsledky pre žiaka a rodiča, • možnosti riešenia; <ul style="list-style-type: none"> • diskusia o osobných skúsenostiach; • identifikácia príčin; • dôsledky pre žiaka a rodiča, • možnosti riešenia; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ techniky dramaterapie, hranie rolí, pantomíma ▪ kognitívno-behaviorálne techniky ▪ sociometrické techniky ▪ psychogymnastika ▪ psychomotorická terapia ▪ dotazníkové metódy ▪ spätná väzba
--	---	--	--

<p>2 Rozvoj emocionálnej inteligencie</p>	<p>2.1 Identifikácia vlastných pocitov, pocitov iných a spôsoby ich vyjadrovania:</p> <p>2.2 Uvedomovanie si rozdielov medzi citmi a činmi:</p> <p>2.3 Ovládanie vlastných emócií, impulzov, zvládanie hnevu, smútku:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kocka emócií; • Koláč emócií; • Moje srdce; • Kedy mi začne viac biť srdce; piktogramy emócií; • Teplomer pocitov; • Vety vyjadrujúce myšlienky a pocity, ich rozlíšenie; • Čo si myslím, čo robím alebo ako sa cítim; • metóda ABC; • kreslenie: Koláž hnevu; • asociácie napr. na hnev, smútok...; • Koláč hnevu; • Koláč radostí; • nácvik relaxácií; 	
---	---	--	--

	<p>2.4 Empatia, schopnosť vidieť situáciu z hľadiska iných:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • poznanie vlastnej empatie cez hru na empatiu (alternatívne voľby); • skupinová empatia; • empatická analýza. 	
<p>3 Rozvoj komunikačných zručností</p>	<p>3.1 Aspekty verbálnej a neverbálnej komunikácie:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Čítanie z tváre; • Gestomíma; • Pozície pri sedení; • Zrakový kontakt; • Pokiaľ si ma pustíš; • Ako sa ma dotkneš; • Podanie rúk ; • jednosmerná, dvojsmerná a paralelná komunikácia; • Slovný futbal, • Paralingvistika; • Telefón; „ja ťa predsa počúvam“; • Aktívne počúvanie; 	

	<p>3.2 Asertívne správanie:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • „Ja výrok“. • asertívne práva; • typy správania - agresívne, asertívne správanie – identifikácia na konkrétnych príkladoch, precvičovanie; • von- dnu z kruhu; • Fazuľky; • Molekuly; • techniky ako napr. prijímanie kritiky, otvorené dvere, pokazená platňa a pod. 	
<p>4 Osobnostný rozvoj</p>	<p>4.1 Sebaprijatie:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Osobný erb; • Zoznam pozitívnych vlastností; • Môj najvyšší vrchol – môj najnižší pád; • Životná krivka; • Kto som; • Aký som; 	

	<p>4.2. Podpora budovania pozitívneho sebaobrazu:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Hierarchia osobných hodnôt; • Starinársky obchod; • Horúca stolička; • Infogramy. <ul style="list-style-type: none"> • Mój 5-ročný plán; • Osobná vizitka; • Inzerát. 	
<p>5. Rozvoj sociálnych zručností</p>	<p>5.1 Stratégie riešenia konfliktov a zvládanie zát'azových situácií:</p> <p>5.2. Rozvoj sociálnych zručností a prosociálneho správania, spolupráca:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Asociácie na konflikt; • Čo si myslím o konfliktoch; • V čom je zdroj konfliktov; • Mária a Roman; • Hra na palce; • Zápalky; • Von - dnu; • Zakázané ovocie <ul style="list-style-type: none"> • Koláč dôvery; 	

		<ul style="list-style-type: none"> • Pád dôvery; • Levitácia; • Skupinový erb/dom; • Ostrov skupiny; • Skupinová stavba/ mandala. 	
6. Oblasť rodinných vzťahov:	6.1 Posilňovanie rodinných vzťahov, hlbšie pochopenie úlohy rodičov, práva a povinnosti členov rodiny, miesto dieťaťa v rodinnom systéme:	<ul style="list-style-type: none"> • Kresba rodiny; • Začarovaná rodina; • Čo by som si prial od otca/matky; • Čo by som do domu priniesol/odniesol; • Čo doma najčastejšie počúvam; • Dieťa v roli rodiča; • Nedel'a u nás doma; • Rodokmeň. 	
	6.2 Korekcia traumatizujúcich zážitkov z rodinného prostredia (domáce násilie, rozvod, straty):	<ul style="list-style-type: none"> • Nedokončené vety; • Tresty a odmeny v rodine; 	

		<ul style="list-style-type: none"> • Rodinné pravidlá; • Rodinné rituály; • Typy rodín; • Čo by som nikomu nepovedal 	
7. Oblasť rovesníckych vzťahov	7.1 Pozícia v rámci rovesníckej skupiny: 7.2 Šikanovanie - tematická skupina: 7.3 Sexualita - tematická skupina:	<ul style="list-style-type: none"> • Sociogram; • Čo máme spoločné, čo rozdielne. 	

Učebné zdroje (odporúčaná literatúra):

1. Alexová S., Vopel K.W.: **Nechaj ma, chcem sa učiť sám 1.-4.**, SPN 1992
2. Bednařík A.: **Riešenie konfliktov**, PDCS, 2001
3. Canfield J., Clive Wells H.: **Hry pro zlepšení motivace a sebepojetí žáku**, Portál 1995

4. Drobná,J. – Helexová,B. – Kopčíková,M. – Lednická,J. – Medzihorská,P.: **Skupinové zážitky**. CVaPP pri PPP Bratislava III. 2004
5. **Do Európy hrou I -III**, IUVENTA,Národná kancelária programu MLÁDEŤ,
6. Eyrovi L,-R.: **Jak naučit děti hodnotám**. Portál 2007, Praha
7. Hermochová S.: **Hry pro život**, Portál 1994
8. Hermochová S., Neuman J.,: **Hry do kapsy**. Portál 2003, Praha
9. Hickson A.: **Dramatické a akční hry**, Portál, 2000
10. Hobdayova A.-Ollierová K.: **Tvořivé činnosti pro terapeutickou práci s dětmi**. Portál, Praha 2000
11. Hoppeovi S. –H., Krabel J.: **Sociálně psychologické hry pro dospívající**. Portál 2001, Praha
12. Labáth V., Smik J., **Expoprogram**, Psychodiagnostika Ba, 1991
13. **Manuál efektívnej školskej drogovej prevencie**, MVKVPPP pri VÚDPaP, 2005
14. Ondrušek D., Potočková D., Hipš J.: **Výchova k tolerancii hrou**, PDCS, 2007
15. Parry J., Carrington G.: **Čelíme šikanování**, zborník metod, Institut pedagogicko-psychologického poradenství ČR
16. Portmannová R., Schneiderová E.: **Hry zamerané na zvýšenie koncentrácie a uvoľnenia**, Portál 1995
17. **Program prevencie drogových závislostí (PANDA)**, ARIMES 1999, Bratislava
18. Shapiro D.: **Komunikácia a konflikty: Sprievodca labyrintom riešenia konfliktov**, Inštitút Open Society, 1995
19. Šimanovský Z., Mertin V.: **Hry pomáhajú s problémy**, Portál 1996
20. Kolektív autorov: **Vzdelávanie detí s poruchami učenia a pozornosti**. Editoroky: Labudová, Štíhová. Bratislava: RAABE , 2008
21. MICHALOVÁ Z.: **Shody a rozdíly**. Havlíčkův Brod: Tobiáš 1998. ISBN 8085808-60-9
22. MICHALOVÁ Z.: **Pozornost (Cvičení na posilování koncentrace pozornosti)** Havlíčkův Brod: Tobiáš, 2004. ISBN 80-7311-026-1
23. MUNDEN,A., ARCELUS, J.: **Poruchy pozornosti a hyperaktivita**. Praha: Portál, 2002
24. ZELINKOVÁ,O., REZKOVÁ,V.: **Koncentrace pozornosti /Soubor cvičení pro děti.**, Praha
25. EFETA – odborný časopis pre komplexnú rehabilitáciu ľudí s postihnutím

26. J. Suchá: **Cvičení paměti pro každý věk;**
27. Z. Michalová: **Pozornost. Cvičení na posilování koncentrace pozornosti;**
28. P. Kuncová: **KUPOZ;**
29. metodický materiál ŠPÚ, Metodicko-pedagogického centra Banská Bystrica a Prešov;
30. vlastný metodický materiál, individuálne pracovné listy;

Hodnotenie predmetu

Hodnotenie žiakov v predmete TKC je veľmi špecifická záležitosť. Pre tento predmet existujú len rámcové učebné osnovy a má terapeutické a reedukačné zameranie (nie edukačný obsah), ktorého cieľom je odstrániť alebo zmierniť individuálne narušenia (čo nie je možné klasifikovať ani hodnotiť). Nie je preto možné vymedziť presné výkonové štandardy, nevyužíva sa pri hodnotení práce žiakov klasifikácia. Súčasťou vyučovacieho procesu je individuálne ústne hodnotenie: využívanie pochvaly a povzbudenia za každý výkon a úspech dieťaťa, s prihliadnutím na vynaložené úsilie, svedomitosť, individuálne schopnosti a zlepšenie voči sebe samému. Využívame odtlačok pečiatky, motivačnú ústnu alebo písomnú pochvalu.

Podľa aktuálnych metodických pokynov na hodnotenie žiakov ZŠ článok 3, ods. 13 sa na vysvedčení a v katalógovom liste uvádza slovo absolvoval/neabsolvoval.

O práci žiakov vedieme nasledovné záznamy :

- diagnostika, rediagnostika, diagnostický záznam žiaka;
- komplexné hodnotenie žiaka, (kazuistika – v prípade potreby);
- denné záznamy (interný dokument školy);
- osobné portfólio žiaka;